

Viktige klimapolitiske tiltak:

- Betydelig styrking av forskning og utdanning, med særlig fokus på teknologiske løsninger på klimaproblemene og satsing på fornybar energi.
- Internasjonalt, forpliktende samarbeid med rettferdig fordeling av byrdene med utslippsreduksjoner mellom i-land og u-land.
- Skatter og avgifter må bidra til at vi bruker ressursene på en rasjonell, effektiv og miljømessig god måte. Vi ønsker et mer bærekraftig produksjons- og forbruksmønster.
- Miljøavgifter må brukes for å redusere skadelig produksjon, forbruk og deponering. Forurenser skal betale.
- Når næringsinteresser er uforenlige med klima og miljøpolitiske interesser, må næringsinteressene vike.
- Omlegging av samferdselspolitikken med vesentlig mer satsing på kollektivtrafikk, særlig i bykommuner.
- Utbygging av sikre gang- og sykkelveier i byene.
- Klima- og miljøpolitikk er en del av parts-samarbeidet for å stimulere til bærekraftig utvikling.
- Arbeidsplassene må være handlingsarenaer for utslippsreducerende tiltak.

Unio

Stortingsgt 2
0158 OSLO
Sentralbord: 22 70 88 50
Faks: 22 70 88 60
www.unio.no

Plattform for miljøpolitikk

Medlemsforbund i Unio:

Utdanningsforbundet • Norsk Sykepleierforbund • Forskerforbundet • Politiets Fellesforbund • Norsk Fysioterapeutforbund • Norsk Ergoterapeutforbund • Universitet- og Høgskoleutdannedes Forbund • Den norske kirkes presteforening • Det Norske Diakonforbund • Skatterevisorenes Forening

Vedtatt på Unios representantskapsmøte 7. november 2007

Unio

Unio vil ha et samfunn hvor vi tar vare på naturen og det biologisk mangfoldet. Vi vil derfor støtte arbeidet for å stanse utslipp av ikkenedbrytbare miljøgifter, redusere utslipp av klimagasser og begrense luftforurensingen. Forbruket må legges om slik at det blir bærekraftig. Vi må få mer miljøvennlige varer og tjenester, og begrense bruk av ikke-fornybare ressurser.

Klimautfordringen

Unio viser til at FNs klimapanel har konkludert med at det er "very likely", dvs. 90 prosent sannsynlig, at meste-parten av den globale oppvarmingen er menneskeskapt. Det hersker videre bred faglig og politisk enighet om at den globale oppvarmingen utgjør vår tids største trussel mot det biologiske mangfoldet og menneskelig liv og velferd.

Et sterkt og målrettet lederskap i offentlig sektor og tjenestekvalitet er avgjørende for å kunne håndtere og løse problemene klimaendringane vil påføre oss.

Unio har i kraft av størrelse, karakter og med tilhørighet i offentlig sektor et tungt samfunnsansvar og ambisjoner om å bevare og forbedre den norske velferden. Velferdsutviklingen er uløselig knyttet til hvordan miljøet forvaltes, og vårt engasjement må derfor innrettes mot velferdsutvikling innenfor naturens tåleevne.

Gjennom yrkesutøvelsen er mange medlemmer opptatt av oppvekstmiljø for barn, unge og kommende generasjoner. Dette spesielle engasjementet gir, sammen med det generelle ansvaret som ligger på alle mennesker, en forpliktelse til å gjøre arbeid med reduksjon av klimagasser til et av Unios satsingsområder. Vi må også bidra til å redusere skadevirkningene klimagassutslippene allerede har medført, og vil medføre i nærmeste fremtid, både nasjonalt og internasjonalt.

Internasjonalt samarbeid

Unio støtter målet om at den globale temperaturstigningen skal begrenses til maksimalt 2 grader, i forhold til preindustrielt nivå. For å få til dette må de globale utslippene reduseres med minst 50 til 80 prosent innen 2050.

Unio mener at rike land har et stort ansvar på grunn av mengden klimagasser de allerede har sluppet ut som ledd i sin økonomiske utvikling. De samme land har både økonomisk og teknologisk mulighet til å redusere egne utslipp. Unio mener dessuten at rike land som Norge må kutte en betydelig del av egne utslipp for å gi legitimitet til kravene om at andre land, særlig utv-klingsland, skal redusere sine utslipp.

Klimasaken står høyt på dagsorden i våre internasjonale organisasjoner.

<p>ITUC vil gi høy prioritet til arbeidet med klimautfordringene framover. Styret i ITUC understreker behovet for større innsats også fra medlemsorganisasjonene nasjonalt. De viktigste elementene i deres arbeid de to første årene skal være:</p>
<ul style="list-style-type: none">å få slutt på ikke-bærekraftig forbruk
<ul style="list-style-type: none">samarbeid for implementering av Kyoto-protokollen
<ul style="list-style-type: none">anerkjennelse av behovet for en overordnet strategi for en bærekraftig utvikling
<p>ETUC vil blant annet:</p>
<ul style="list-style-type: none">intensivere arbeidet for å nå EUs mål for energisparing og Kyotomålene.
<ul style="list-style-type: none">bidra til at tillitsvalgte får informasjon og medbestemmelse om energi- og miljøspørsmål.
<ul style="list-style-type: none">arbeide for at den sosiale dialogen på alle nivå (arbeidsplass, sektor, nasjonalt og europeisk nivå) også omfatter miljøspørsmål.

Globale klimautfordringer krever internasjonalt samarbeid. Norge som har et av verdens høyeste BNP pr. innbygger må være et foregangstand og pådriver i dette arbeidet. Et av de viktigste tiltakene er å forbedre FNs klimakonvensjon og å forbedre kvotehandelsystemet slik at det blir langt mer treffsikkert og forplikter til reell utslippsreduksjon. Det er også behov for en samordnet og solidarisk innsats for redusert klimautslipp i kombinasjon med innsats for utvikling og fattigdomsbekjempelse.

Nasjonal innsats

Unio vil gi sitt bidrag til minst å nå Regjeringens mål for utslippsreduksjoner, og at Norge snarest mulig skal være "karbonnøytrale".

Vi trenger en bred, folkelig bevegelse for å redusere energiforbruket og øke miljø- og ressurseffektiviteten i alle ledd. Vi må følge opp Kyoto-avtalen. Vi må øke energieffektiviteten og energisparingen. Unio ønsker lokale kampanjer for økt miljø- og ressurseffektivitet. Her bør arbeidslivet ta initiativ.

Unio mener at mange av tiltakene som foreslås av Regjeringen i Norsk Klimapolitikk (St. meld. Nr. 34 2006 – 2007) er gode. Den viktigste utfordringen det norske samfunnet står overfor, i gjennomføringen av dem, er å mobilisere tilstrekkelig kraft i arbeidet med å nå målene.

Unio støtter de målene som er satt, men vil kreve at det i større grad identifiseres konkrete virkemidler og fordeles ansvar mellom sentrale aktører og sektorer for å nå målene.

Klimatiltak, verdiskaping og sysselsetting

Det lovfestede prinsippet i forurensningsloven om at forurensning er forbudt må på sikt anvendes mer aktivt på klimagassutslippene slik at vi kan nå målet om å gjøre det norske samfunnet karbonnøytralt. Det betyr at kortsiktige næringsinteresser i gitte situasjoner må vike. Global og nasjonal innsats for klimagassreduksjon vil medføre ny produksjon, nytt konsum og ny sysselsetting. Dette innebærer en nødvendig omstilling av arbeidslivet som Unio må støtte, men vi må også bidra til at klimapolitikken utformes slik at den er forenlig med fortsatt verdiskapning og de sysselsettingsmål som vi setter. Unio vil gjennom det fag- og tariffpolitiske engasjementet bidra til at klimatiltakene balanseres mellom blant annet nærings- og miljøinteressene og bidra til å skape forståelse for at klimatiltak er nødvendige.

Grønne skatter/avgifter

Skal ambisiøse, nødvendige klimamål nås, er det nødvendig at økonomien dreies mer mot miljøvennlige tjenester og varer.

Unio mener at skatter og avgifter må bidra til at ressur-

sene brukes på en forsvarlig måte og at de stimulerer til et bærekraftig produksjons- og forbruksmønster.

Unio vil i sterkere grad bruke skatte- og avgiftspolitikken i miljøets tjeneste. Vi støtter prinsippet om at forurenser skal betale. En markedsbasert miljøpolitikk hvor det tas distriktpolitiske hensyn må suppleres med klare reguleringer der det er nødvendig å sette absolutte grenser for utslipp og ressursuttak. Miljøavgifter bør brukes mer aktivt for å redusere og bidra til omlegging av skadelig produksjon, forbruk og deponering.

Økte inntekter fra grønne skatter kan brukes til å redusere skatter på arbeid og gi både økt sysselsetting og bedre miljø.

Partssamarbeidet

Kyoto-avtalen med kvotesystemet og norsk klimapolitikk for øvrig gjør norske arbeidsplasser til viktige handlingsarenaer for utslippsreducerende tiltak. Dette vil etter hvert influere på arbeidslivspolitikken og berøre arbeidstakerne direkte, noe som påkaller engasjement og innsats fra forbund, tillitsvalgte og medlemmer.

Unio vil arbeide for at klimaspørsmål blir en del av partssamarbeidet sentralt og lokalt. Arbeid med utslippsreduksjon kan effektiviseres hvis de kommende klimatiltakene blir en del av samhandlingen mellom partene. I dette ligger etablering av prosesser hvor det samarbeides om konkrete tiltak. Det er spesielt viktig at tiltakene skapes gjennom et gjensidig forpliktende engasjement. Oppslutningen om krevende oppgaver som måtte komme bør ha forankring i samarbeidet mellom partene, slik at det skapes nye holdninger, aktivitet og endring på arbeidsplassene.

Fagbevegelsens engasjement er viktig fordi det kan bidra til å få satt klimatiltakene ut i livet. Fagbevegelsen kan også bidra med forslag til endringer og justeringer, og framfor alt praktisk tilrettelegging for gjennomføring av tiltakene. Fagbevegelsen har også mulighet til å utøve press mot myndighetene og arbeidsgivere/arbeidsgiverorganisasjoner slik at utslippsfrekvensen hurtig kan dempes og etter hvert gradvis reduseres.

Unio mener at disse klima-utfordringene krever ny organisering og utvikling som gjør oss i stand til å håndtere krav om energisparende tiltak og tiltak for drivhus-gassreduksjon i virksomhetene.

Vi må derfor gå foran med krav om revisjon av lov- og avtaleverk slik at for eksempel reglene om informasjon/medbestemmelse, opplæring osv. tilpasses de nye behovene. Klima- og miljøutfordringene må dessuten adresseres under tillitsvalgtopplæringen. Det er også viktig å se på mulighetene for å innrette tariffavtalene slik at de stimulerer til bærekraftig utvikling og mer miljøvennlige varer og tjenester.

Forvaltning og næringsliv

Unio støtter at flest mulig norske virksomheter sertifiseres som miljøfyrtårn, ISO/EMAS-sertifiseres, eller på annen måte legger om til miljøvennlig drift. Det må satses betydelig mer på kollektivtransport. I bykommunene må det settes i verk tiltak som letter transporten inn og ut av bykjernen og hindrer kø og tomgangskjøring. Det bør legges opp til mest mulig bruk av miljøvennlig samferdsel. Gang- og sykkelveier må bygges ut slik at det blir trygt og attraktivt å være myke trafikanter.

Norske kommuner har innvirkning på en betydelig andel av norske klimautslipp. Unio mener derfor at det bør innføres rikspolitiske retningslinjer for kommunalt klimaarbeid. Miljøhensyn må vektlegges sterkt i kommunal virksomhet og planlegging. Det må utarbeides klimaplaner med ambisiøse mål i alle norske kommuner. Det bør i tillegg satses videre på nettverk og samarbeidsprosjekter som for eksempel livskraftige kommuner og grønne energikommuner.

I statlig sektor kan det oppnås betydelig utslippsreduksjon gjennom omlegging av drift. Unio støtter utvikling av miljøledelsessystemer, klima-krav knyttet til anskaffelser og anbud, og ikke minst utvikling av statistikk og indikatorer som gjør det mulig å måle utslippsreduksjon. For næringslivet generelt, er det viktig å legge om til miljøvennlig drift, men også til miljøvennlig produktutvikling slik at produktene og tjenestene framstår som miljøvennlige gjennom hele livssyklusen fra vugge til grav. Unio mener at rammebetingelsene for næringslivet må utformes med større hensyntagen til miljøkostnadene, blant annet slik at det blir lønnsomt å investere i miljø.

Næringslivet er avhengig av teknologisk utvikling som gir rom for fortsatt, men bærekraftig, produksjon. Utvikling av ny teknologi kan dessuten gi et forsprang som gir grunnlag for både velferdsutvikling og fastsetting av høy miljøstandard, herunder strenge utslippstillatelser. For Norge er det også konkurransemessig viktig å ha et

industri- og tjenestemiljø innenfor miljøteknologi. Miljøteknologi vil bli en vekstnæring i overskuelig framtid,og næringslivet selv og staten må således satse mer på teknologiutvikling.

Bærekraftig energiforsyning

Unio vil ha en bærekraftig energipolitikk som tar hensyn til målene om reduksjon i utslipp og reduserte inngrep i naturen. Energieffektiviteten må økes i alle ledd. Veksten i energiforbruket må ned.

Norsk elektrisitetsproduksjon er nesten utelukkende vannkraftbasert. Unio mener at en videre utbygging av produksjonskapasiteten for elektrisitet fortsatt må bygge på fornybare energikilder. I tillegg til eksisterende vannkraftverk, må det satses på vindkraft, bølgekraft, bioenergi, varmepumper, industriell spillvarme og solvarme. En videre utbygging av vannkraft må legges avgjørende vekt på de miljømessige sidene.

Forskning, kompetanse og kontroll

Økt satsing på forskning og utvikling er nødvendig for å løse miljøproblemene. Ny teknologi kan gi viktige bidrag til å redusere utslippene av klimagasser og andre miljøgifter. Det er også behov for å utvikle mer effektive metoder for å rette opp miljøskader som allerede er påført. Særlig forskning på fornybare energikilder og CO2-fangst og deponering peker seg ut som viktige områder. Utvikling av miljøvennlig teknologi gir også muligheter for bedriftene til å være langt framme på et område hvor markedet vil ekspandere. Bedrifter som er i forkant av utviklingen skaffer seg konkurransefortrinn.

Det må også satses betydelig på kompetanseutvikling. I utdanningssystemet må miljøvern integreres som en naturlig del av undervisningen i de fagene hvor dette er naturlig. Det pågår veldig mye godt arbeid i dag som skolen kan bygge videre på. I tillegg kan skolen øke samarbeidet med arbeidsliv og forskningsmiljøer for å gjøre undervisningen enda mer virkelighetsnær og konkret.

Det må settes av ressurser til kontroll med at klimapolitikken og klimamålene lojalt følges opp. Fastsatte klimakvoter og andre påbud må respekteres. SFT har en viktig rolle, og må gis tilgang til virkemidler som gjør etaten operativ og effektiv. Miljøkriminalitet er et område som må prioriteres med ressurser, herunder gjennom økt ressurstilgang til politiet.